

DICTAMEN DEL CONSELL DE SALUT DEL BAIX LLOBREGAT

Atenció primària de qualitat i pròxima a la ciutadania

La situació de l'Atenció Primària al Baix Llobregat és preocupant. Les administracions locals, les persones usuàries i els equips professionals detecten un empitjorament del servei, que s'ha agreujat de manera important per l'impacte de la pandèmia. La demanda d'assegurances privades s'ha incrementat a Catalunya, sent una de les comunitats amb major penetració del sector privat.

Per aquest motiu, el Consell Comarcal del Baix Llobregat ha establert contactes amb tots els municipis de la comarca, als quals ha sol·licitat un conjunt de dades i d'informacions al respecte, i s'han fet reunions al territori amb els equips polítics i tècnics locals per analitzar de primera mà les necessitats i els reptes dels serveis d'Atenció Primària al Baix Llobregat. També s'han fet reunions amb alguns professionals de l'àmbit sindical que han constatat que les retallades que es van dur a terme a la sanitat pública fa ja més d'una dècada, han suposat un autèntic desmantellament del sistema públic de salut, que ha hagut de fer front a una pandèmia global sense precedents i sense la fortalesa suficient a causa dels dèficits acumulats per les retallades públiques.

Els i les professionals de la sanitat es mereixen un gran reconeixement per part de la societat per l'elevat esforç realitzat durant els moments més durs de la pandèmia, i els mesos posteriors. Fruit d'aquests temps de forta tensió laboral, els professionals acumulen esgotament per tota la càrrega rebuda, i s'estan produint en molts casos llargues baixes laborals i jubilacions que afebleixen encara més el sistema sanitari. De fet, en les trobades amb professionals de salut dels municipis s'ha comprovat que existeix una important manca de professionals tant a la medicina familiar com en les especialitats de pediatria, ginecologia i psicologia. Les retallades i alhora les massives jubilacions actuals i en un futur immediat comprometen les cobertures i generen un increment de la pressió als professionals que treballen en els centres. L'atenció primària no es veu tan atractiva com l'atenció l'hospitalària en molts casos, i per tant, cal trobar incentius per a fomentar la formació i especialització de professionals i garantir la cobertura laboral de totes les necessitats professionals detectades.

D'altra banda, l'estat de les infraestructures sanitàries es va deteriorant progressivament amb espais i edificis en condicions deficientes que necessiten reformes o ampliacions. Cal també revertir l'obsolescència d'equipaments i de la xarxa de comunicació, el telèfon és una eina fonamental de comunicació i la situació de molts centres és dramàtica per la qual cosa ha d'haver-hi renovació, formació i adaptació de nous sistemes per garantir que les persones no se sentin desamparades. Les atencions telefòniques i telemàtiques no poden substituir el seguiment que tenia la infermeria regular i presencial de pacients que aglutinen diverses afeccions o malalties cròniques.

També, es demana l'obertura de consultoris tancats i l'edificació o adaptació de nous CAPs i CUAPs en zones on hi ha llargues llistes d'espera o en aquelles que la distància i la manca d'una xarxa potent de transport públic impossibilita que les persones amb la mobilitat reduïda, i en especial el col·lectiu de la gent gran de la comarca, es puguin desplaçar. Això fa que les urgències dels hospitals es col·lapsin i la desesperació de la ciutadania arribi al cansament, amb la qual cosa es veuen obligats moltes vegades a contractar serveis a la sanitat privada. Per tant, és necessari un pla de millora i manteniment que garanteixi una correcta atenció a la ciutadania i que asseguri espais confortables i funcionals pels professionals. Es valora indispensable tornar a la presencialitat i als horaris anteriors d'atenció a la ciutadania especialment els caps de setmana i en municipis petits.

Els efectes de la pandèmia han estat molts durs en el camp de la salut mental. Els equips professionals han detectat un empitjorament del benestar emocional de la població, i en especial entre el col·lectiu jove. Davant la saturació dels equips especialitzats de salut mental, gran part dels ajuntaments s'han vist obligats a posar en marxa recursos psicològics i d'atenció emocional per no aguditzar la problemàtica agreujada per la pandèmia. Molts dels nous serveis s'han dedicat a la població jove, que ha registrat un increment d'intents de suïcidi i de manifestacions agudes de malestar emocional.

En clau comunitària, els ajuntaments han treballant des de fa temps la promoció de la salut al territori, i han apostat per coordinar serveis i programes de salut amb les direccions dels CAPs però, aquesta cooperació i col·laboració està molt condicionada als equips existents i tanmateix no existeix una visualització del treball realitzat, com a punt d'avaluació per millorar els programes necessaris. Disposar d'un marc d'actuació a la comarca consensuat entre els diferents agents del territori per millorar l'atenció comunitària permetrà sinergies de millora dels resultats de la població i oferirà una atenció integral des dels diferents serveis, ja siguin sanitaris, socials o educatius, entre d'altres.

Al Baix Llobregat a més, s'afegeix el problema de la mobilitat, les deficiències que presenta la comarca en matèria d'infraestructures i la seva orografia fa que les connexions entre municipis es converteixi en un desplaçament de la ciutadania costós i penós fins a arribar al centre o servei assignat. La distribució actual dels recursos sanitaris públics no es correspon amb la xarxa de transport públic existent a la comarca, i per tant, hi ha població de determinats municipis que han d'anar a altres poblacions per a ser atesos sense una connexió de mobilitat viable.

D'acord amb tot l'exposat, el Consell de Salut del Baix Llobregat reivindica un sistema d'atenció primària al Baix Llobregat amb els recursos i les millores necessàries per poder estar a l'alçada de les necessitats de la ciutadania. Actualment, hi ha mancança de professionals; d'infraestructures adequades; de major horari d'atenció presencial i de major necessitat d'acompanyament,

d'accessibilitat digital, així com d'un servei de transport públic adaptat a les necessitat de mobilitat sanitària de la comarca.

Per tot això, el plenari del Consell de Salut del Baix Llobregat reclama:

1. Demanar la cobertura urgent del total de les plantilles establertes als CAPs i consultoris de la comarca així, com la contractació de nous professionals a l'atenció primària.
2. Les baixes, les jubilacions i les noves contractacions dels serveis sanitaris s'han de cobrir amb professionals adequats, afavorint la contractació i impulsant una campanya de dignificació del servei públic a la primària amb una millora de la retribució, de la contractació, de l'accessibilitat i de l'entorn de treball. La millora de les condicions laborals ha de ser fruit del debat i el consens en el marc de la negociació col·lectiva.
3. La inversió en atenció primària s'ha d'incrementar com a mínim el 25% en els pressupostos generals de la Generalitat.
4. Les places de formació a les universitats s'han d'incrementar per part de l'administració competent, perquè els nostres joves puguin estudiar i formar-se en una activitat que és absolutament necessària i imprescindible. Planificar a futur ens garantirà solucions a mig i llarg termini. És urgent fer-ho i ja anem tard davant del fort augment de les jubilacions en determinades especialitats.
5. Cal adaptar els espais de treball a les necessitats dels professionals i de la població, molts centres han quedat petits o envellits al territori. Es reclama un Pla d'actualització dels ambulatoris, consultoris i CUAPs necessaris a la comarca, així com un calendari d'execució de les obres i millores necessàries.
6. S'ha de tenir en compte l'obsolescència dels recursos tecnològics tan tangibles com intangibles per la qual cosa ha d'haver-hi renovació, formació i adaptació per garantir l'actualització professional i el benestar de la ciutadania.
7. Els CAPs i els consultoris de la comarca han de recuperar els horaris existents abans de la pandèmia i tornar a ser un punt de consulta i de referència per a la ciutadania. L'atenció presencial i telefònica és clau i actualment és molt deficitària. Cal abordar urgentment la bretxa digital per no deixar sense atenció a determinats grups poblacionals.
8. Reforçar amb més personal els serveis especialitzats per retallar les llistes d'espera, fent especialment incidència en els de salut mental, tant per la població adulta, juvenil i infantil, donat que estan saturats amb freqüències de visites massa perllongades en el temps i una llarga llista d'espera per poder-hi accedir. Des del món local, s'han posat en marxa serveis d'atenció psicològica i de benestar emocional per donar resposta a les necessitats terapèutiques no cobertes per aquests serveis especialitzats.

9. Establir protocols de coordinació entre totes les persones professionals implicades en la salut mental per posar la persona al centre de l'atenció i promoure programes d'actuacions en el territori.
10. Cal fomentar el prestigi dels professionals de l'àmbit de l'atenció primària, també el paper referent de la infermeria i dels professionals d'atenció a la ciutadania posant en valor la important feina que fan en l'àmbit comunitari, de detecció de malalties, seguiment de malalties cròniques i d'acompanyament. Cada estament professional pot donar resposta a les necessitats de la ciutadania.
11. Des dels municipis, es valora positivament la mirada comunitària i la prescripció social i cal continuar treballant la major coordinació entre els equips municipals i sanitaris locals per oferir una atenció integral sanitària i social a la ciutadania. Des del Consell Comarcal del Baix Llobregat es demana major informació i participació en la posada en marxa de l'Agència Integrada Social i Sanitària de la Generalitat de Catalunya.
12. Reforçar la salut comunitària prioritzant la coordinació entre tots els agents socials, escoles, residències de gent gran, serveis d'atenció a domicili, entitats del tercer sector, entitats socials locals, etc.